

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy hóra . . . . . 110 "

XI évfolyam ♦ 130. szám
1928 június 15 Péntek
* 5688 Szíván 27 *

Ramasetter Róbert Budapest
II. 8.
KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Amerika, a gyors és Európa a lassu

Az amerikai lapok általános lelkcsinylés-el kritizálják Európa lassuságát. Szerepük hányják öreg földrészünknek, hogy eszalással szervezi meg a Nobile megmentésére irányuló expedíciót és egyben megállapítja, hogy Amerikában megjelentek volna azokat, akik olyan előre nem látással és rossz felszereléssel küldték volna Nobilet az Északi Sark felkutatására.

Az amerikai sajtónak, amely kéjelegve ragadja meg az alkalmát, hogy az amerikanizmus kétes értékű dicsőségét hangsúlyozza ki, — azáltal teljes mértékben igaz van. Európa lassu és Olaszország, mint az népi természetével velem nem volt alapos. Sőt könnyelmű volt. Az expedíció is római marsnak nevezte azt gondolva nyilván, hogy a Duce parancsára oda is be lehet masírozni. A cézároki ősi tévedése és büntetése az, hogy ezt a hiedelmet a valóság kegyetlenül összetörte.

nek s annak a nemes humanitásnak, amely megteremtette a szociálpolitikát, az emberi élet s az egész egyetemes élet szeretetének és megbecsülésének hitvallását, ahonnan az északi és déli pólusok létezésének s Amerika felfedezésének gondolata kiindult, ahol Galilei és Newton, Spencer és Zola, Bacon és Einstein szelleme hatott és működött s ahol először hangzott el a hadüzenet minden nyomásnak és szarnokságnak.

Európának mindezen értékek és eszmék kitermeléséhez hosszú századokra volt szüksége s ami nemeset és jót teremtett, azt örültek és gonosztevők véres és borzalmas uralmának szenvedéseivel fizette meg. De Európában az ideálok lángját egyik nemzedék a másiknak adta át: itt tradíció az, ami Amerikában nem tradíció: az embert elsősorban bel-

ső kvalitása szerint becsülni meg, nem pedig kizárólag mechanikai teljesítményei alapján.

Es mindezek után s mindezek fölött egy nagy történelmi és kulturális lényt is Európa javára kell elkönyvelni, azt tudniillik, hogy az emberiség számára nagy szellemi, morális, mint technikai vonatkozásban, mindent Európa talált fel — és Amerika csak mindent jól alkalmazott. Amerika tehát a maga gyorsaságában és rekordörületében az alkalmazás és a kihasználás művésze, aminek fényoldala mellett azonban lehetetlen és re nem venni azt, hogy a maga nagy technika alkalmazó törekvéseiben az embert is csak mint a matéria egy darabját veszi tekintetbe.

Amikor meghajolva a tények igazsága előtt, el kell ismerni az amerikai sajtó igazát, mely szerint Európa lassu és kapkodva szervezte meg a Nobilek megmentésére irányuló akciót, a fenti tények kihangsúlyozását szintén nem engedhetjük el. Amerika a maga indusztriális szédületében, számszerűségi törekvő grandomániájában kétségtelenül sok hi-

zonyságát adja annak, hogy eleven erő él benne a már kialakult dolgok és eredmények felfokozására, profitoro kiaknázására, anélkül, hogy e nagy kibontakozást, e nagy epopeát csak gyöngé hangzatokban is követné a tisztultabb érzések lírai kísérő zenéje.

Amikor tehát az amerikai sajtó nagy-dobbal veri a hangot az európai lassuság és kapkodás ellen, amikor Európa egyre gyöngülő versenyképtelenségére mutat rá, tulajdonképpen a maga lényege és Európától mélyen elválasztó jellemvonásaira mutat rá. Kétségtelen, hogy nemcsak Európa, de az egész emberi kultúra bukását jelentené, ha Európa Amerikának csupán a gyorsasági tempóját vetné át, anélkül, hogy Amerika átvenné Európa szellemét, a humanumot, az emberi jószág hatalmába vetett hitét, melynek legfőbb feladata mégsem az anyagi kultúra tulhajtása, hanem az anyagi eszközöknek olyképpen való megszerzése, mely minden ember számára az élet igen lényeges lehetőségét, a boldogság maximális elérhetőségét biztosítja.

Salamon László

Hotel Park
Satu-Mare
Különösen a nyári hónapokban a legkedvezőbb árú szállás.

És üdülők
Különösen a nyári hónapokban a legkedvezőbb árú szállás.

És üdülők
Különösen a nyári hónapokban a legkedvezőbb árú szállás.

És üdülők
Különösen a nyári hónapokban a legkedvezőbb árú szállás.

És üdülők
Különösen a nyári hónapokban a legkedvezőbb árú szállás.

Titulescu hazaérkezése után teljesen átszervezik Románia diplomáciai szervezetét

Palotaforradalom a külügyminisztériumban. Megszűnik a „szamárlétra“-rendszer. A liberálisok elégedetlenek Titulescuval a Maniu-távirat miatt

(Bucuresti-Bukarest, június 14. Az Uj Kelet tud.) Titulescu külügyminiszter ma, vagy holnap érkezik Bukarestbe Genfből, illetve Belgrádból. A külügyminiszter hétfőn részvesz a minisztertanácson, amelyen beszámol a genfi eseményekről és részletesen ismerteti fogja az optánsper különböző fázisainak lefolyását, végül expozét tart az ország külügyi helyzetéről.

ugyanis a többi államok nagyszertűen működő propaganda-szervezetekkel hálózák be a kontinent. Románia propaganda szervei egyáltalán nem hallatnak magukról. Titulescu most koncentrálni kívánja a diplomáciai ügyeket, amelyeknek irányítását az általa kiválasztott legaktívabb és legtehetségesebb diplomatáira fogja bízni.

az előrejutásban. Különösen a diplomáciai karnak sok tagja tekintti orvátáadásnak Titulescu törvényjavaslatát annál is inkább, mert ismerve a külügyminiszter természetét, el vannak rá készülve, hogy ezt a törvényt betűszerint fogja végrehajtani.

Jól értesült forrásból nyert értesülésünk szerint Titulescu a parlament rendkívüli ülésének megnyitása után törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amelyel a külügyminisztérium átszervezését kívánja elérni.

A javaslat szankcionálása után a diplomáciai karban nagyjelentőségű változások történnek.

Titulescu már régen hangoztatta annak szükségességét, hogy Románia diplomáciai karát reorganizálni kell.

A külügyminiszter az új törvény által meg akarja semmisíteni a régi törvénynek mindazon szakaszait, amelyek a minisztérium tisztviselőinek felvételét és előléptetését szabályozzák. Új alapokra kívánja fektetni a tisztviselői kar státutumát, hogy ezáltal a modern időknek és a körülményeknek megfelelően úgy és akkor alkalmazzon változtatásokat a diplomáciai karban, amikor azt a helyzet, a körülmények megkívánják. A szolgálati időt az új törvény nem tekintti olyan körülménynek, amelytől függővé lehet tenni az előléptetéseket. Egyedül a tehetőség érvényesülhet, mivel a törvényjavaslat szerint az előléptetéseket vizsgáló lesz nek függővé téve, mert Titulescu ellenes az „au tour de bete“ (szamárlétra) ősi tradíciójának.

A diplomáciai kar több tagja és a külügyminisztérium több tisztviselője úgynevezett fehér gardákba tömörültek, hogy erejük megfeszítésével küzdjenek Titulescu „embertelen és forradalmi“ törvénye ellen.

Titulescunak a diplomáciai kar átszervezésére vonatkozó törvényjavaslatát látszik alátámasztani az a feltűnést keltő cikk, amely az Adeverulban jelent meg, mely szerint Bratianu Vintila elhatározta, Diamandi párisi követnek Titulescu hazaérkezése után való azonnali hazahívását, mert szabotálta volna a kölcsönt.

és már régen dolgozik azon a törvényjavaslaton, amelyet most szándékában van a törvényhozó testület elé terjeszteni. A külügyminiszter elkészítette a törvény egyes szakaszainak szabályrendeleteit is.

Genfi tartózkodása alatt a külügyminiszter közvetlenebbül tanulmányozhatta a diplomáciai kar működését s annak hiányosságait, különösen az ország külföldi propagandáját illetően. Amíg

A törvényjavaslatl kapcsolatosan elterjedt hírek valóságos forradalmat idéztek elő a külügyminisztériumban.

annál is inkább, mert számosan számítják magukat azok közé, akiknek Titulescu törvénye valóságos kínai falat emel

Ez az elhatározás Victor Antonescu bizonyítékai alapján érlelődött meg. A lap úgy tudja, hogy Diamandi utódául Hiotu volt prágai követet jelenleg udvari minisztert fogják kinevezni.

Titulescu hazaérkezése egyébként nem csak a külügyminisztériumban fog változásokat előidézni, hanem egyes lapok szerint a belpolitikára is kihatással lesz. A Cuvantul mai száma azt írja, hogy a kormány tagjainak indignáltsága Titulescuval szemben Maniu Gyulához intézett távirat miatt valóságos kormánykriszist idézett elő. A kormány tagjai ugyanis összeférhetetlennek tartják azt, hogy a külügyminiszter ilyen megleghangú táviratot intézzon ahhoz az ellenzéki

Szenzációs műsor. **Tim Mc Coy** cowboy király és Pauline Starke
URANIA mozgó Utolsó lázadás
c. megható drámában. Monopoli Fanamet

gye

vezérhez, aki a kormányt az ország el-lenségének tartja.

A kormány tagjainak felháborodását egyébként Jorga és Averescu is szitják, akik így remélik — a *Cuvântul* szerint — Brătianu Vintila rokonszenvét meg-szerezni.

A *Cuvântul* szerint két nappal Titu-

lescu táviratának nyilvánosságra hoz-tala után,

a liberális párt vezérkara bizalmas tanácskozást tartott, amelyen elhatá-rozták Titulescu lemondását.

A lap szerint Titulescunak az országba való érkezése után választania kell a kö-vetkező lehetőségek között: vagy szolida-

ritást vállal a kormánnyal és ennek bel-politikájával és akkor azonosítania kell magát Maniu Gyula és a nemzeti paraszt-párt elleni harcban is, vagy azonnal le-mond és elfoglalja ismét a londoni nagy-követséget, amelyet a kormány felajánl számára s végül marad még egy lehetősé-gé: az, hogy az országban maradjon, de mint magánember.

Beszélgetés Kuba külügyminiszterével, aki a legjobb bevándorlási országnak tartja Kuba szigetét

Páris, június 14. Egy arc, melyet csak két színnel lehetne megfesteni: egyenletes okkerbarna minden voná-sa s artisztikusan keresztetzi a lány-fiúrti dus haj, mely viszont teljesen és egyenletesen hófehér. Ez a jelenleg Párisban időző Martinez Ortiz, a ku-bai köztársaság külügyminisztere és Machado elnök mellett legnagyobb ál-lamférfia. Praktikus politikus és elmé-letj államtudós egyben: a negyedszázad óta független kubai köztársaság politikai történetének a becses forrás munkának szerzője. Párisba is nagy-fontosságú politikai misszióval érke-zett, hogy a kubai köztársaság és az egyes európai államok közötti kötéendő kereskedelmi szerződéseknek útját egyenlisse.

Kuba szigete, mióta huszonöt év előtt az Egyesült Államok segítségével elszakadt Spanyolországtól, demokra-tikus köztársaság, melynek alkotmá-nya főbb vonásaiban az Egyesült Ál-lamokéra emlékeztet, azoknak födera-tív szerkezete nélkül természetesen, minthogy ez aránylag nagyterjedelmű államnak még alig négy millió lakosa van. A parlamentüik kétkamarás, de a mintegy 200 tagot számláló képviselőház a voltaképeni törvényhozó testület: a 25 tagú szenátus inkább csak fékező, mérsékelő szerepet tölt be. De a lefolyt negyedszázad alatt Kuba alig követett önálló gazdaság-politikát. Épen Ortiz küzdött évtizedek-ig a régi gyarmati időkbeli rájukmaradt vámrendszer megváltoztatásáért, amely természetesen egyoldalúan Spa-nyolországunk kedvezett, de épen ez-ért aránytalanul magas vámjövédelmeket biztosított a kubai kormány-nak. Ortiznek sikerült elérnie, hogy bizott-ságot neveztek ki e vámrendszer alap-s megváltoztatására s ennek a bizott-ságnak ő is lett az elnöke. Fel is mondták a Spanyolországgal fennálló vám szerződést és most végre szabadon tárgyalnak az európai államokkal.

»A reciprocitás alapon állunk« ma gyarazza nekem a külügyminiszter. Belga minta szerint kétféle vámtari-fánk van: egy minimális, mely általá-nosan kerül alkalmazásra és egy maxi-mális, mely ugyszólván csak retorzió-kép alkalmaztatik szükség esetén bi-

zonyos államokkal szemben. Altalá-ban a nyitott kapu politikáját inau-guráltam és Kuba azt fogja követni. Most Franciaországgal folynak idevonatko-zó tárgyalásain és ezután az olasz kor-mánnyal szándékozom hasonló tárgya-lásokat folytatni.

Igy tehát a kubai vevő nem kell majd, hogy Európába utazzon: Havannában meg fogja találni egybegyűjtve mindazt, amit az óvilág kínálhat neki, a megfelelő árszabással együtt. Így szabadon érvényesülhet az egyes álla-mok gazdasági konkurrenciája.

De ez esetlegesen remélhető gazda-sági kapcsolattól sokkalta nagyobb jelentőségű a lehetséges kivándorlási kapcsolat! Kuba az ideális kivándor-ló ország, melynek amellett kivándor-lóira szüksége is van! Hogy rendez-zük az Európából való bevándorlást, épen most küldjük el Európába Kuba volt washingtoni követét, Ferrarát, egyik legkiválóbb diplomatánkat, ki mint a kivándorlás tehatalmu kor-mánybiztosa fog az egyes európai ál-lamokkal idevonatkozó megegyezése-ket kötni. Foglalkozott a kivándorlás kérdésével Havannában egy a közel-multhban egybehívott nemközi kon-gresszus is.

Ellentétben sok más bevándorlási centrummal, Kuba a lehető legjobb le-hetőségű ország, nálunk mindig meg van de soha nincsen forrás. Közegés-ségügyünk sokkal magasabb fokon áll, mint az európai országoké. Minden la-kásnak fürdője van, a köztársaság ki-fogástalan, díjmentes közközházaink-ban nincsenek minden beteg-ágyon külön villanygomb van az ápo-ó hívására, hanem minden egyes ágynak külön rádióhallgatója is van, hogy a beteg ne unja magát... A halálozási arányszám Kubában kedvezőbb is, mint bármely európai államban: éven-té ezerre 14, egyetlen állam, Ausztrá-lia halálozási arány szám (13 promille) mulja felül. A bevándorlónak tehát nincs oka egészségtelen közviszonyok-tól, ragályos betegségektől stb. tar-tatni.

— De — kérdeztem — attól nem kell-e tartania, hogy munka híján éhenhal ennek a nagy egészségnek kö-zepén?

»Legkevésbé sem!« méltatlankodott a külügyminiszter.

»Munkásra nagy szüksége van Kubá-nak. Mindenekelőtt földmunkásokra természetesen, minthogy a termőföld jórésze még parlagon hever. Az önálló telepeket az állam pénzei, fundus in-struktussal is segíti, hogy boldoguljon, s amellett attól sem kell félnie, hogy terményeit nem szállíthatja el, mint-hogy Kuba szigetét egészen behálóz-zák a vasutak. Az agrikultur napszám-os viszont könnyen nyer elhelyezést az állami dohány- és cukorföldeken. A gyári munkás ugyanígy az állami do-hány- és cukorgyárakban, melyek ál-landóan fejlődnek és sokasodnak. De talán legnagyobb jövője a tarult mun-kásnak, az önálló iparosnak lehet nálunk! Havanna rohamosan fejlődő és nagyon eleven város, habár most még 600.000 lakosa van csak. Eddig a káros és igazságtalan vámrendszer tet-te sok önálló kisipar fejlődését lehet-lenné Kubában. Most hogy ez egy csa-

pással megszűnik, új lehetőségek egész áradata nyílik meg hirtelen. Hogy csak egy-két példát említek: Eddig mi voltunk az északamerikai cipő-piac legnagyobb vásárlói, minthogy az Egyesült Államokból — ugyszólván vámmegtesen hozták be hozzánk — a standard-cipők tömegét. A most inau-gurált vámtarifa csaknem teljesen megszünteti a bőrbérezetali vámtom-mag a kész cipő vámiát sokszorosára emeli: Világos, hogy most egyszerre fog megindulni egész Kubában a cipő-gyártás nagyban és kicsinyben, a be-vándorló szakképzett suszternek te-hát paradicsomi dolga lesz. Más példa: az új vámtarifa tetemesen csökken-ti, sok esetben teljesen megszünteti a fonálbérezetali vámot. Eddig a juta-és fonálhiány gátolta a textilipar kifejlődését, most az tehát rohamosan fog megindulni. Így az önkönk művészi készítményeit, himzéseit, poncentmunkáit stb., aki jól érti, könnyen megke-rezheti majd Kubában a kenyerét. És így tovább!«

— Még csak azt kellene tudni — je-gyeztem meg — hogy ebbe a kiván-dorló Dorádóba minő poklokon keres-tül lehet bejutni és minő Ellis-Islando-kon át?

»A bejutáshoz Kubába« felelte nevetve a külügyminiszter — »két dol-got kell: Egészség és harminc dollár! Egyéb semmi! Még passzus sem. Ku-ba tudommal a világ egyetlen állama, mely nemhogy vizumot, de mégcsak utlevelet se kér attól, aki megérkezik. Nem kérdezzük senkitől, hogy honnan jött, miért és mit akar. Azt nézzük meg, hogy egészséges-e (beteg embert nem bocsátunk a szigetre) és hogy van-e pénze az első napokra: 30 dol-lár. És még egy a követelésünk: a bevándorló ne politizáljon! A legna-gyobb mértékben demokratikus és sza-badlevű ország vagyunk. De szocializ-mus és kommunizmus nincsen minálunk és nem akarjuk, hogy a külföld-ről jöjjön be közénk.«

— Ha már az a szerencse ért — mondtam — hogy a kubai köztársaság külügyminiszterével állok szem-ben, akkor szeretnék az önkönk kormá-nyának világpolitikai felfogásáról is kérdezősködni egy kissé...

»A Kubai Köztársaság« — felelte Martinez Ortiz — baráti viszonyban áll Amerika minden államával egy-aránt és természetesen az európaiak-kal is. Világpolitikai beállítottsá-gunk alapja a világbéke kívánalma.

Hisszük, hogy valamikor az egész világ államok egységes szövetezete lesz, nemzetközi bíraskodás alatt. A példát pedig e békés világegységre az amerikai kontinens kellene, hogy meg-adja.

Igenis, hiszek Pánamerikában, mely Páneurópát megfogja előzni. Amerika 21 országa politikailag is egységesebb, mint az európai országok, mert egy-től-egyik köztársaság és egyiknek sim-esenek különleges hagyományai, mik az egységnek útját állhatnák. A nyelvi ellentétek is lényegesen kiseb-bek, mint ideát, mert az amerikai ál-lamoknak mindössze három nyelvük van: a spanyol, a portugál és az an-gol, de még ez is csak két nyelv való-lában, tekintve a spanyol és a portugál közötti közeli rokonságot.

Amerika nem az amerikaiaké: Ame-rika az egész világé. Mintahogy az egész világé minden ország, mert az egész emberiség egységes szerves egész. Ennek a felfogásunknak megie-gel, hogy a genfi népszövetség mun-kálataiban Kuba első naptól fogva, mindig teljes mértékben kivette a ré-szét és azt fogja tenni a jövőben is. Ezidőszert van helyünk a népszöve-rség szűkebb tanácsában is és minden tőlünk telhető megteszünk, hogy a világbéke ügyét minden földrészen előbbre vigyük...»

B. K.

Victor X. Ray corporation CHICAGO

Röntgen készülék — eredet Coolidge tubus, diathermia, quartz-lámpa, electro-cardiograf s egyéb

Radiológiai és elektroterapiai készülékek vezérképviseelője

SANAX

orvosi és higiénikus készülékek lerakata București Str. Gh. Cantacuzino 2. Telefon 202-02 és 206-22. Teljes körhízi, szanatóriumi és bőrfüredő berendezések, Elektroterapia-Hidroterapia Mekanoterapia. — Egészségügyi felszerelések. Melegítő és ventiláló készülékek. Elsőrangú referenciák. — Ingyenes prospektusok és felvilágosítások.

Tennis-nadrág 540

1-a drill — — — Lei

Trench-Coat Lei 3400

Neumann M. Cluj férfi- és fiuruha-aru-háza Piața Unirii 14.

Hirdessen az Uj Keletben

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. GLUJ, PIATA UNIRII 17. szám

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár Marosvásárhely és Nagyváradon. — Saját tőkés 85 millió lei. Affiliált intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak'árai a vasut mellett. Betéteket elfogad

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akár vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteles egyesé-nek kedvező fizetési feltételek

a Via

(Cluj-Kolozs Kelet tudósító) ban közzöltük, nyomda, amely lentősebb grafik beszűntette üzemazottját elb-kelő üzemszűt kezdett jelentel delemben, amel tulajdonjoga k

Pontosan h Via-nyomda. nista elvezés nülök Egyesül illetve annak polgármester amikor a romá töjének, Szab nek és Jacob

rendelkezése lej és ezzel szeggyel rend élet' cé

Tekintettel ar leteknek, vagy önálló vállal nyomda tulaj Berar György peltettek, ak nost is delega központ.

Az új nyom lődött. Ez a k Jacobban és k közben a tény ragadták, azt millió befekt üzemet. Erre lyőszámlahitel nagybank kol pedig hatalmas a szekta hive rendett pénz háromemelete Mária király lette költözt amelyet ugya géppel, szalap géppel bővitet

Az építke mintegy 12 a vállalatot hatósát

A vállalat ponthoz ford eleinte nem v tételt rendezt mányok felh képe, amelye hetké volna a nyomda tu Jacob eladót egy kolozsvár állítóltag kap de a brooklyt az eladáshoz konferencia

Rutherfordo kifizeléséve

A szanálás beli nyilatko amelyben kij és az egyesü lenista közp képezi.

A brooklyt lási akcióval részére napil ban el kellett lidevült, h vásárolt ro

Ez újabb me lalat helyzet bitottak a vá tura rosszab Hasonlóképe berendezett c

Ahol a halottakat ósidők óta elégetik...

Egy asszony, aki urát máglyán követte a halálba

Bernhard Kellermann, a hírneves író hónapok óta a „Berliner Tageblatt” megbízásából autón járja be a Keletet. Az író most Benaresbe került, ahol végignézte a hinduk halottégetését. Erről az elményéről adja az alábbi érdekes, művészi ismertetést.

„Rama, nama, satya hai! — Egyedül Rama neve az igazság! Terhük alatt nyögnek a szolgálk. Gyorsan! És sietve kanyarodnak át a keskeny utcán, amely levezet a Ganges felé, végig koldusok, szerzetesek és szent bikák során, Keskeny bambuszlétrát hord a vállán, rajta elnyúlt, hosszú, fehérbe csavart csomag, amely hordozójának minden mozdulatánál föl-le himbálódzik. A fehér gyolcs halottat takar, akinek sietős, hogy elhagyja ezt a világot. Feje és melle rikitóan vörös, még nedves festékekkel van bemázolva: egy asszony, feleség, aki elhagyta ezt a világot, Boldog! Megelőzte férjét. Rama, nama, satya, hai! Megállás nélkül harsog fel a hordárok szava, és a járókelők oldalán állanak, Tudják, hogy a halottnak a dolga sietős. Akik vizik, némelykor maga a férj, vagy a fiú, vagy a fiau, vagy a barát. A halott utolsó szolgálja.

Még néhány meredek lépcső és célhoz értek. A sárga agyagszínű Ganges hullámai szélesen hömpölyögnek és a napfényben frissen szikráznak. A máglyák pedig füstölögnek és gomolyognak. Pernye száll mindenfelé, a máglyáról szikrák kattanok és sziporkáznak. A környék körül hegyes hindu templomok, erkélyekkel, széles lépcsőkkel. A tér: Jalsaiu Ghat, a szent Benaresz város halotti máglyáinak tere. Boldog a hindu, akinek a sors adatott, hogy teste itt, e helyen hamvadjon el.

Még néhány gyors lépés. Ugy van: Rama neve egyedül az igazság! A létrát leveszik. Rézsutosan odatámasztják. Le egészen a folyamba, úgy hogy a Ganges hullámai mossák a halott lábát. A férj markával vizet merít, amit ráönt a halott fejére és mellére, amely vérvörös színnel van bemázolva és sárga virágok láncaival van díszítve.

Most, hogy a halott elérte célját, már nem fontos a nagy sietés. A szent Ganges le fog mosni róla minden tisztátalanságot, mindazt, ami az életet bemooskolja. Tisztán megy immár a másvilágba.

A férj feje le van borotválva, csak a nyakcsigolya tövében van meghagyva egy hajcsomó. A férj lenből való övet visel, egészen újat, amelyet nem is szabtak csak erre a ceremóniára viselni. Meg kellett beretválnia a fejét, fűrdenie kellett és övet kellett felvennie. Míndolyan dolgoz, amit nyomban azután kellett megcsinálni, hogy az asszony utolsókat lehelt. Két, legfeljebb három órával utolsó lehellete után a földi maradványokat már át kellett adni a lángoknak.

A tér közelében vannak a faraktárak, ahol lemerik a faporciót. Három-négy métermázsza fa teljesen elegendő, többre a halott embernek nincs szüksége, fejedelm sem igényelhet többet. Itt, a Jalsain Ghat téren mindnyájan egyenlők lesznek.

A park mellett üressé vált egy hely a felhalmozott farakások között és itt emelik a férj halott felesége számára a máglyát. Gondosan leteszik a fahasábokat, hosszában, egyeseket keresztben, egyre magasabbra, míg végül fent egy rendezett hasábokat, hogy egy kis medencszerű üreg keletkezik. Egy barátja segít neki, viszi a kis bambuszlétrát a farakáshoz. A halottat, akit zöld szénából fonott kötelekkel feszítettek a létrához, most feloldják és ráteszik a máglyára. Néhány hasábot feleje raknak és ekkor látni lehet eltakart lábait, a másik oldalon befedett fejét. A rakások nem nagyok, alig másfél méter hosszúak, egy

méter szélességgel. Többre nincs szüksége a halott embernek.

A közeli templomból kijön egy pap és valami izzó fátyalfélet egy ujjnál alig nagyobb odarejt a halott feje mellé. Aztán megragad egy marék száraz fűvet, meggyújtja egy kis fátylán, az égő fűvé érinti a halott fejét, azután imákat morzsolva lassan, meg-megállva, hetszer körüljárja a máglyát. Kezében a száraz nádából és fűből való csomó ég, kattog, a szikrák repülnek. A halott fejénél a pap megáll és meghajol. Végül hedobja az égő nádat a farakásba és távozik. Ez az egész ceremónia. Nincsenek hangos imák, harangok nem zúgnak, nincs kórus, nincsenek beszédek. Akár kuli volt a halott, akár fejedelem.

Ezután következik a férj munkája, aki jól ismeri kötelességét. A nádcsomó, amelyet a pap bedobott a farakásba, elégett, de már ott áll a férj, újabb száritott nádcsomóval és gondoskodik, nehogy a tűz elaludjon. A nagy hasábok közé vékony forgácsot tesz, itt-ott megigazít egy-egy fadarabot. A tűz körülnyalja a fát, az egyik hasáb már lángokban áll, még egy nádcsomó és az egész farakást elborították a lángnyelvek. A vékony lepel, amibe a halott bele volt burkolva, már teljesen a tűz martaléka-vá lett.

A férj visszavonul. Néhány lépéssel odébb leguggol és látszólag közömbösen nézi a tűz munkáját egy lépcsőről. Csak látszólag. Mellette guggolnak gyermekei, hozzátartozói, mindnyájan nyugodtak, türtőztetik magukat, uralkodnak magukon, alig-alig lehet hallani egy gyönge sírás halk hangját. Itt a... dik, akkor a férj felkel, hogy megint nádat és forgácsot tegyen a farakásba, hogy megint rendbe hozzon egy-egy hasábot. Ha tulságosan nagy a hőség, akkor egy bambuszbotot vesz igénybe, jószagu gyökereket dob a lángok közé, némelykor keves vajot is, mert a vaj a szent tehéntől származik. Másrészt, mert a vaj jól táplálja a tüzet.

Már erősen izzik a farakás! A halott éni kezd, előbb a mellkas és a boka egynek el, a labák még csak meg vannak feketedve a nagy füsttől.

A férj látja, mint távozik el az asszony, akit átölelt, aki gyermekeket hozott neki a világra, aki elkészítette az ételt, aki leszárította homlokáról a könnyeket. Rama neve egyedül az igazság! Ez az utolsó udvarassági, szerető aktus, amivel az asszonyhoz való hajlamosságát bizonyítja. Úgyel, hogy minél előbb és minél zavartalanabban eljén hamuvá mindaz, ami benne mulandó volt.

Apa égeli el a fiát, a fiau égeli el apját, testvér a testvéré. Ha az elhalálozottak nincsenek rokonai, akkor egy barát vagy szomszéd végzi el ezt az utolsó szolgálalatot. Ha idegen hal meg a városban, akkor mindig akad olyan, aki az uccáról jön és megadja neki a végtiszlességet.

A halott lelke már régen odaát van a másik világban. Már régen ott áll bírāja, Yama előtt, aki a halottak fejedelme. Vagy beengedte őt az egekbe, vagy száműzte a pokolba, vagy visszaküldte lelkét valamelyik teremtsébe, le ide a földre. A szerint, hogy milyenek találta az igazságot. Mit tehetünk mi emberek? Semmit sem tehetünk. A végzet előtt meg kell hajolni.

Négy-öt máglya ég és gomolyog egy időben. A halottak birolalmának istene éjjel-nappal munkában van, egy pillanattig nem alszik. Éjszaka a farakások lángjelként lobognak vérvörösben a Ganges felett. Intó lángjelek.

Ostoba emberek, holnap már ti is, akik még itt zárandokoltok a földön, belelángolhattok az éjszakába!

A Gangesen csónakok vonulnak el. A fonott ernyők alatt szerzetes csoportok ülnek mezelenül és testüket hamuval dörzsölgetik. Gyermekek játszanak a té-

ren, nevetnek, egyszer másszor a szent bikák egyike lejön a lépcsőkön és lassan elvonul az égő máglyák között. Keresi a takarmányból készített köteleteket, amikkel a halottakat odakötötték a létrához, keresik a zöldség-maradékot, amit a folyam olykor partra sodort. Némelykor egy-egy mohó kutya is beleszaglászik a füstbe. Ha senki nem figyeli, belekotor a hamuba; ha észreveszik, minden különös izgalom nélkül elzavarják.

Egy farakás összeomlik és szikraeső tör az ég felé. Egy halott, szennévált feje zuhan a földre. Egy rokon bambuszbotot megint visszalendíti a tűzbe. Olykor egy félig elégett kar, egy láb esik le és gondosan visszahelyezik a tűzbe. Ott azonban, a széles lépcső közelében egy halott ég, akivel senki sem törődik. Egy órája ég már észrevétlenül. Csak a fejét, a félig megszenesedett fejét lehet látni, bizonyára nagy férfiu volt. Egyszer-egyszer jön egy kuli, de nem azért, hogy érdeklődjön a halott után, hanem hogy vacsorája számára elvigyen egy jó égő hasábot. Végül megjelenik a halott köze-

leben egy beretvált fejű ember és a félig elaludt zsaratnokot megint feléleszti. A máglyatér, a terraszok közelében, különösen azonban a hegyes templomok fafa mellett néhány jelentéktelen kis követ látunk, amelyekre senki ügyet nem vetne, ha külön nem figyelmeztetnének rájuk. A követek a felírás a legtöbbjéről lemaradt már, de tudják, hogy olyan asszonyok emlékkövei, akiket férjükkel együtt élve égettek itt el. Ezt a szokást az angol kormány megtiltotta, azonban még művelt orthodox hinduk, akik a házasságban a halál által sem feloldható frigyét látják, sajnálják ezt a tilalmat. Itt-ott még ma is fellebbog ez a szokás. Néhány nappal ezelőtt egy asszony Benares közelében követni akarta férjét a máglyára. A hatalmas embertömeg, amely erre a célra ideözönlött olyan nagy volt, hogy az angol rendőrség tehetetlenül bizonyult. Az asszony fellépett halott férjének máglyájára és ebben a pillanatban a farakás csodaszzerűen égni kezdett. A csodát nyilván a papok rendezték. Az asszony összegeve, lezuhant a farakásról és órákig fektült a rakás mellett, anélkül, hogy valaki hozzá mert volna nyulni. Néhány nappal később meghalt és akkor felmerült a kérdés, hogyan tennék meg az egészségét el, vagy dobják a Ganges hullámaiba. A kormány újabb nagy csoportosulásoktól tartott és arra utasította a bráhmákat, hogy a vízben való elmerülést javasolják. Így is történt és a nagy tisztelet elmaradt.

— Egy de...
automobil sz...
től Berlinig. I...
francia író eg...
ságában auto...
be indult. Az...
következők:
gyár legregib...
való autóra. A...
francia ipar s...
nyítani. Az a...
Opera előtti a...
gépet francia...
Locarno-ra ke...

Akik nem lettek világbainokok Amszterdamban

Mit számunk sportrovatában közöljük az amszterdami olimpiás szociációját: a futball világbajnokságát Uruguay csapata nyerte meg. A küzdelem előzményeiről érdekesen számol be alábbi tudósításunk:

Amszterdam, június

Micsoda nagy reményekkel ülték vonatra és utaztak napokon át, söt heteken át. Tizenegy éremért micsoda lelkesedést! És hogy az olimpiai árbórcra felhúzzák a színeket, miniszterek, bárók, grófok és püspökök indították el lelkes bucsuszavakkal a csapatokat. Aztán jöttek a küzdelmek, egy-egy harc és mindössze négyen maradtak állva: Uruguay, Argentína, Egyiptom és Olaszország — három tengerentuli és egy európai. A többiek indulhattak haza kettőtört bizalommal, keserűen.

Tizenhatan jöttek Amszterdamba: tíz európai és hat tengerentuli. És a döntőben maradt három tengerentuli és egy európai... A küzdelmek és az eredmények, a sorsolások igazságtalanságai, a botrányok és szerencsétlenek talán azt mutatják, hogy az amszterdami az utolsó futballolimpiász. Jöhet a — világbajnokság, amelyen résztvehet mindenki: amatőr és profi, nem csak a tiszta amatőrök és a letagadott profik, akik állami hivatalnokok lettek és az olimpiász előtt három-négy hónapi szabadságot kaptak díjmentesen, kéjutazással, villával és özekekkel a bloumendaali özek és fenyevesek között...

Az első halott a tizenhat nemzet közül

Chile

volt. Az olimpiász legszomorubbjai. Két hetet utaztak és menytit remélték! Frisse ségükkel, fiatalságukkal, egészségükkel azt hitték, rárohannak Európára! A romham csak husz percre sikerült! Amikor kikaptak a portugáloktól, mindenki sajnálta őket, mert frissek voltak és fiatalok. Most utazhatnak két hetet haza.

Mexikó

szegény a leggyöngébb volt Amszterdamban. Apró emberkék a zöld-fehér-piros szveterekben csak rugdalták a labdát és csodálkozni kezdtek, amikor futballt is láttak a tribünről. Uruguay... Így is lehet?... De nem voltak szomorúak. Tanulni jöttek.

Amerika

nem is titkolta: futballt és játékokat jött nézni. Taaubni, tapasztalni akar, hogy Los Angelesben négy év múlva ráront-hasson a kontinensre. Nekik nem elég az amerikai professzinosta futball-cégek, űk rendezést, tudást, művészetet akartak látni, — az ötletekkel majd előállnak űk — Los Angelesben. Szinte örültek, amikor Argentínával kerültek össze. És meg voltak elégedve magukkal. Nem is volt sok a 11 gól!

Aztán jöttek az európaiak. A legtöbbet remélt, a legjobban bizott

Hollandia

Űk rendezték az olimpiászit és űk építették a világ legszebb stadionját. És Párisban csak 2.1-re kaptak ki a döntő küzdelem során Uruguaytól... félidőben egy góllal vezettek! Legalább a második helyre reménykedtek. És Henrik herceg, a királyi férj őket sorsolta össze előzőlt Uruguayjal... Először diúböngözt, aztán átközödtak, később sirtak és a végén becsülettel küzdöttek. Titokban győzelemről álmodoztak, de a vereség végén őszintén és meglégedve énekeltek föléva a himnuszt. Verekedtek becsülettel és élveztek tisztességgel. Már nem is fájt a vereség. Csak a tudat, hogy lehetett volna másképp is, ha másképp szól a sorsolás. És a következő napon lendülettel és meg nem törve megverték Belgiumot Rotterdamba a régi ellenfelet. Hollandia megfette a magját.

A legeibizakodottabbak

a németek

voltak. Dalosak, erőszakosak, büszkék. Azt mondták, ha legyőzik Svájcot — övök a győzelem. És amikor a svájci győzelem után összesorsolódott Uruguayjal, dühöngtek a mellüket: csak Németország verheti meg Uruguajt... És kikaptak 4:1-re. Huszszor németen kívül nem volt egy hang Amszterdamban, amely kibírák állott volna. Mert erőszakosak voltak a pályán, boxoltak, a hollandias pedig knock-autot a ringben szersti.

A vereség után meg se nyugodtak vonatra ülték és hazavágták magukat. Nem is köszöntek, haragudtak: bíróra, stadionra, közönségre, lapokra, Uruguayra. És alig akadt hang, amely elismerte volna, hogy futballhoz nem csak erő kell: alig akadt vezér, amely elmondta volna: Uruguay jobb volt.

— Lezuha...
cára. Kopeni...
delelőtt II...
városrészen...
hant egy hi...
berek a gép...
ták meg a...
hogy a hidr...
akadémikus...
a gép pilótaj...
nagy szélvír...
dult repül...
azonban nem...
rencsétlen...
zuhantak. A...
uccálára zuh...
lére esett. E...
a háztetőt...
resen, össze...
egy közeli...
hárman ször...
gép a leveg...
vázával az...
zal repült...
elvezítve...
hidroplán...
esett, jelent...
négyéves g...

Sz

Elismert...
külön...
előjegyz...

Egy pezsgővel megkeresztelt autóból szombatonként turantia Párisból Berlinig. Párisból jelentik: Egy francia író egy német újságíró társaságában autóból Párisból Berlinig utazott. Az autótúra érdekességei a következők: A gépkocsi a Peugeot gyár legújabb típusa, még 1889-ből való autó. A gyár ezzel az uttal a francia ipar szoliditását akarja bebizonyítani. Az autóból Párisból az Opera előtti térről indul, miután a gépét francia pezsgővel ünnepélyesen Locagnóra keresztelték el.

Nyiltér

Az e rovaiban közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Friedmann Jenő volt utazóm barát-ságos uton üzletéből kilépett s így részemre eszközöndő üzletkötési és pénzfelvételei jogosultsága megszűnt. **Bíró Andor** textilgyáregyvezető Cluj, Str. O. Josif 4.

És leánya bestiális büne. Zilahról jelentik: Tegnap beszállították a zilahi ügyész fogházába Steinbinder András kálmándi sváb gazdát és 17 éves leányát, akiket azzal vádolnak, hogy vérfertőző viszonyukból származó gyermeküket éhen vesztették, hogy a nyilvános gyalázatot elkerüljék. A nem mindennapi büneset előzményei a következők: Steinbinder Andrásnak, aki különben háromgyermekes családapa, nem régen halt meg a felesége. Ez időtől ivásnak adta magát. Egy este holtrezegen tért haza és a mámor hevében erkölcstelen merényletet követett el 17 éves leánya ellen. Ugyátszik, az eset később többször is megismétlődött, mert a szomszédok gyanúig fogtak, amit megerősített az a körülmény is, hogy pár hónap múlva a lányon földre nem magvarázható jelei is mutatkoztak a természetellenes viszonyoknak. Mult hónap végén a gyermek is megszületett, akit az apa és leánya csaknem 224 óráig keresztül egy pajtába hagytak, bizva abban, hogy az éhségtől elpusztul a gyerek, anélkül, hogy erőszakkal kellene megölniük. Azonban a gyerek még ez idő múltán is élt. Ekkor aztán halhatósabb eszközököz folyamodtak: a síró gyermeket egy sífiba csukták, ahol aztán megfuladt. Apa és leánya természetellenes viszonyukat és következményeit a zilahi ügyészségen is bevallották.

Halálos szerencsétlenség a pozsonyi pályaudvaron. Pozsonyból jelentik: Tegnap délután 4 órakor halálos szerencsétlenség történt a pozsonyi rendezőállomáson. Bednaries Vince 42 éves, nős munkás a rendezőállomás fűtőházában volt alkalmazva, az említett időben a rendezőállomás vágányai között tartózkodott. Bednaries a tolatómunkásoknak segített, amikor pedig azzal is elkészült, visszafelé tartott a fűtőházba. Ugyanekkor a hata mögött egy tolatómozdony közeledett, amelyet Bednaries nem vett észre. A következő pillanatban vérfagyasztó sikoltásra lettek figyelmesek a közelben dolgozó munkások. Nyomban a mozdony felé rohantak és inogtak a mozdony vezetőnek, hogy álljon meg, de már késő volt. A mozdony keresztülgázolt Bednaries testén és borzalmas módon megcsontosította. A kerekék közül levágták Bednaries jobbkarját, összelapították a combját, szétörték az állkapcsát és levágták a hasüreget. Az összeroncsolt ember teste oly rettenetes látványt nyújtott, hogy a jelenlévők közül többen rosszul lettek és amikor a mentők a kórházba szállították a sebesültet, sem volt már semmi remény arra, hogy életben maradjon. Este 8 órakor az állami kórház sebészeti klinikáján Bednaries anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, ki-szenvedett.

Hidressen az „Uj Kelet”-ben

SPORT

Uruguay 2:1 arányban legyőzte Argentiniát és ezzel ismét megnyerte világbajnokságát

Amszterdam, június 14. Az egész világon páratlan érdeklődés nyilvánult meg Uruguay és Argentina futballcsapatainak találkozása iránt. Az olimpiai futballtorna harmadik fordulójából döntőbe került két délamerikai csapat egyenlő játékerőt képviselt, amit az is bizonyít, hogy a két csapat első döntőmérkőzése eldöntetlen eredménnyel végződött. A megismételt döntő nem a jobb futballt játszó csapat zsákmánya lett. Uruguay csupán szerencséjének köszönhető, hogy immár másodszor került ki győztesként a nemzetközi futballverseny erőpróbjáján. A megismételt döntőmérkőzés, amelyet 42 ezer néző nézett végig, két világbajnokságot aspiráló csapat gyilkos tempójú adáz küzdelme volt. Uruguay győzelmét csak az homályosítja el részben, hogy az indiszponáltan biráskodó holland *Mutters* a párisi világbajnoknak egyik ofszejdgólját megítélte.

A páratlanul izgalmas futballmeccs lefolyásáról a következőket jelentik:

Uruguay kezd nap ellen s már az első percben lefut és erős ostrom alá veszi Argentina kapuját. A 3. 4. 6-ik percben kornereket ér el Argentínával szemben. Majd Argentina kerül fölénybe s egy kornert ér el. A 18. percben Uruguay csatársora előre nyomul és Cea—Petrono összejátéka után a feltűnően oiszájdon álló Figuerora gólt lö, amit a bíró az ellenfél tiltakozásának ellenére is megítél. A gól után Argentina fokozza a tempót és a 28. percben egy tacsbedobás után Monti középfedezet hatalmas lövéssel egyenlít. Továbbra is Argentina támad, de Uruguay kapusa esodásán véd és mindent ment.

A II. félidő eleje hullámzó játékkal telik el. A 11. percben Uruguay ofszejdgólt lö, amit a bíró ezuttal nem ítélt meg. Az ítékezés nemcsak a pályán, de a közönség körében is hatalmas viharokat vált ki. Uruguay és Argentina közönsége a tribünökön összeverekedik, a rendőrség csak nehezen tudja helyreállítani a rendet. Az izgalmas lecsillapodtával Argentina a végetekig menő tempófokozástól visszaesik és a felnyomuló Uruguay a 28. percben Scarone révén a győztes gólt lövi. A mérkőzés hátralévő részében az agyonfáradt Argentínának erőtlén ki-egyenlítsi kísérletei nem sikerülnek.

A hatalmas küzdelem után a közönség nagy tüntetést rendez a győztes csapat mellett. Az olimpiai árboera felhúzzák Uruguay, Argentina és Olaszország zászlóit, a zenekarok a három nemzet himnuszát játszik, Henrik herceg beszéd kíséretében kiosztja a díjakat és este 9 órakor az olimpiai futballtornát befejeztnek nyilvánítja.

AZ AMSZTERDAMI FUTBALLTORNA LEFOLYÁSA

Az amszterdami futballtorna teljes eredménykimutatását alább adjuk. **Selejtezők:** Portugália—Chile 4:2. Spanyolország—Esztország w. o.

I. forduló. Belgium—Luxemburg 5:0. Argentína—USA 11:2. Portugália—Jugoszlávia 2:1. Egyiptom—Törökország 7:1. Olaszország—Franciaország 4:3. Spanyolország—Mexikó 7:1. Németország—Svájc 4:0. Uruguay—Hollandia 2:0.

II. forduló. Argentína—Belgium 6:8. Egyiptom—Portugália 2:1. Olaszország—Spanyolország 7:1. Uruguay—Németország 4:1.

III. forduló. Argentína—Egyiptom 6:0. Uruguay—Olaszország 3:2.

Döntő Uruguay—Argentína 2:1 (1:1). Helyezési sorrend: 1. Uruguay, 2. Argentína, 3. Olaszország.

Vigaszdíjmérkőzések. Hollandia—Belgium 3:1. Chile—Mexikó 3:1. Hollandia—Chile 2:2 (2:2, 0:0). A vigaszdíjat sorshuzás után Chile nyerte meg.

Turistakirándulások. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület gyalogos osztálya június 17-én, vasárnap reggel 6 órakor a keródi csigahegyre 1 napos, 24-én, vasárnap pedig a szkenisórai jégbarlanghoz, Csodavárhoz, Szamosbázhhoz és a Vlegyászára 4 napos kirándulást rendez, melyre előzetes jelentkezés szükséges. Mindkét kirándulás vezetője: Losonczy János. Vendégeket szívesen látunk.

A kolozsvári magántisztviselői week-end akciója. A Romániai Magánalkalmazottak Szövetségének kolozsvári helyi csoportja külföldi mintára megindította a maga week-end akcióját. Köztudomású, hogy az összes nyugati és közép-európai államok iródaiban szombat déltől hétfő reggelig szünetel a munka, hogy a szellemi munka robotosainak legalább 40 órájuk maradjon az agyvejték idegek kipihenésére, lefrissítésére. Több állam törvényhozásilag is biztosította a szombat délutáni pihenő bekapcsolását a kötelező munkánapi munkaszünetbe, mert közismert közgazdasági teoretikusok tudományos tételeikkel és számoszlopokkal bizonyították a week-end nemzetgazdasági előnyét. Az erdélyi városokban a gyűvállalatok, biztosító- és pénzintézetek már korábban bevezették a week-endet és ezen az alapon kiindulva a Szövetségbe tömörült tisztviselők akciót kezdtek a munkaadókkal karöltve, hogy ezt a kérdést egységesen rendezzék. A tárgyalások — már a hirtelen beállott meleg időre való tekintettel is — rendkívül előrehaladott stádiumban vannak és a meggyőzés már csak rövid idő kérdése. Örömmel regisztráljuk ezt a tényt, mert bizonyítéka annak, hogy a modern nyugati eszmeáramlatok, jelen esetben a Népszövetség illterékes szakosztályának támogatásával, mégis csak beérkeznek hozzánk. A hatóságok minden tekintetben igyekeznek ebben a kérdésben az érdekeltek rendelkezésére állni és a szombatdélutáni pihenőt igyekeznek a zárórendelet és a 8 órai munkaidőre vonatkozó törvény szellemében rendezni. E tekintetben is érvényesülnek Mihali, kolozsvári rendőrprefektus közismert emberbaráti elvei, amelyeknek gyakorlati alkalmazását már a 8 órai munkaidő betartására vonatkozó rendeletek után állott módunkban előnyös oldaláról megismerni.

Szováta-fürdő

a kitűnően ismert **uri panzio** a villa **SPERANZA**-ban, lényeges átalakításokkal, ezidén már **június hóban megnyílik.**

Villa Speranza
uri panzio
Szováta-fürdő

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. — Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné kirabbiné, Dicsosánmartin (Dicsósztmárton)**

FAGYAPOT

az elismert legjobb csomagolóanyag 24 minőségben, legolcsóbb áron szállítja **AMIGO TESTVEREK** és **TÁBSA** speciális fagyapotgyára **Lugoj, Str. Unirii 10.**

Clujon Calea Victoriei 61. szám alatt
bizományi raktárt tart gyárunk képviselője:
Feuerstein Kálmán fakeskedő
További lepakatok: Arad, Braila, Bukarest, Craiova, Galati, Nagyvárad, Nagyszében, Ploesti és Timisoara.

Közgazdaság

Az angol font hivatalos árfolyamának felemelése váratlanul megszilárdította a devizapiacot

Alloziólag a francia frankstabilizációval van összefüggésben a Banca Nationala új intézkedése

(Cluj-Kolozsvár, június 14) Az Új Kelet tud. Heteken át tartó változatlan lanyhaság után a belföldi devizapiacomban megbillent az eddig stabil irányzat. Napok óta a lej árfolyama, amely éveken át szilárdon tartotta magát, váratlanul esni kezdett és a Banca Nationala rendeltetésétől és az eddigi tapasztalatoktól eltérően, ezúttal nem interveniált a román valuta árfolyamának fenntartására. Ezzel szemben a Banca Nationala az eddiginél is nagyobb mértékben megszorította a font-devizák eladását.

A legutóbbi legújabb devizapolitikájából arra lehetett következtetni, hogy a lej törvényes stabilizációja 796-os font árfolyamon fog megtörténni, mint hogy a Banca Nationala ezt a kurzust a legutóbbi időktől minden eszközzel igyekezett fenntartani, még akkor is, amikor a belföldi piacon magasabb pénzkínálat volt.

A mai napon azonban a Banca Nationala váratlanul 800-ra emelte a londoni deviza árfolyamát.

ami azonnal éreztette hatását a belföldi forgalomban lebonyolításra kerülő más devizáknál is. A font árfolyamának ezt az emelését a francia frank

stabilizációjával hozták összefüggésbe amely tudvalevőleg kapcsolatban van a lej várható stabilizálásával. Tekintettel arra, hogy a francia frankot állítólag 126-os font kurzuson stabilizálták, ez a kurzus lejjebb 800-as árfolyamnak felel meg. Ezzel a kombinációval kapcsolatban Bukarest pénzügyi és tőzsdei körében egyre komolyabb formában tartja magát a hír, hogy a francia frank és a font közötti aránynak megfelelően

a lej minden valószínűség szerint, 3.10—3.15 svájci szantimos alapon fogják stabilizálni.

Érdekes tünet egyébként hogy a stabilizáció hírére a francia frank árfolyama Zürichben visszaesett. Ugyancsak esett Milánó is.

A belföldi fontkurzus emelkedése természetesen megváltoztatta a piac hangulatát és az eddigi stagnálás, illetve kereséshány helyett mindenki igyekszik esedékességét idejében lefedezni. Az így beállott kereslet különösen az erdélyi piacon öltött nagyobb méreteket és mivel nincs megfelelő áru kínálat nagyvonalú szilárdulás fog bekövetkezni.

delmi törvénykönyv Kodifikálása kapcsán lehetséges. Ezzel szemben a mozgalom vezetői, minthogy a késedelem miatt veszélyekkel jár, ami nem enged meg, hogy a kényszeregyezési eljárás életbe lépésével a kereskedelmi törvény elkészítéséig lehessen várni, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy törvényjavaslatot készítsenek ebben a kérdésben, amelyet azután az igazságügy-miniszter elé fognak terjeszteni. Az új törvénytervezet a legmodernebb hasonló törvények valamennyi gyakorlati intézkedését fogja felölelni, az eddigi eljárás hibáinak kiküszöbölésével.

Model 92 és Portabla **REMINGTON** Model 92 és Portabla
a világ legjobb írógépjeit
 Revész Ernő, Targu-Mures.
 Kérjen ajánlatot!

Kollektív szerződést kötöttek a Dibela kötött-szövöttárugyár munkásnői. A kolozsvári munkáügyi felügyelőségen hozzászólások után sikerült megegyezést létrehozni a Dibela kötött-szövöttárugyár igazgatósága és a gyár 230 munkásnője között. A megegyezésből kifolyólag kollektív szerződést kötöttek, mely szerint a munkabérek a gyár 5—10%-kal emeli, szabályozza a munkaidőt, elismeri a törvényes ünnepeket a fizetéses szabadságot és megfelelően díjazza a túlórákat.

Ujabb működési és alaptőkeemelési engedélyek. A speciális gazdasági bizottság újabb a következő erdélyi vállalatok részére adott működési, illetve alaptőkeemelési engedélyt: »Victoria Nationala«, Általános Biztosító Társaság Kolozsvár, Kereskedelmi és Iparbank Szászrégen, Kereskedelmi Bank Rt. Havasmező (alaptőkeemelési), Banca Prejmereana Rt. Prezmár, Partana Hitelbank és Takarékpénztár Rt. Parta (működési engedély).

Az igazságügyminisztérium nem vállal felelősséget a portarelek által inkasszált váltókért. A régi királyság területén érvényes rendelkezések szerint az esedékes váltókat portarol utján mutatják be az adósnak. Amennyiben a váltót nem fizetik ki, a portarol azonnal megóvatolja, ellenkező esetben pedig felveszi a hitelező nevében a pénzt és kiadja a váltót. Többiben megtörtént azonban, hogy a portarol a váltó ellenében inkasszált összeget elsikkasztotta, mire a hitelezők a polgári törvénykönyv 1000 szakaszára való hivatkozással az igazságügyi minisztériumtól követelték az összeg megtérítését. Több bírói fórum döntésével szemben egy konkrét esetben kapcsolatban a semmitözék elutasította egy kereskedő cég kártérítési keresetét, azaz az indoklással, hogy a törvény nem ad felhatalmazást a portarelek az adó sok által tartozott összegek felvételére.

Uriszoba berendezés
 mely áll: 1 bőr diván, 2 bőr fotel, 1 könyvszekrény, 1 íróasztal, 1 iroasztal-szék, 1 kárpaszta, összesen 22 jó leírt sürgősen eladó. Rosenberg régiségkereskedőnél, Cluj, Calea Victoriei No 5.

Technikust keres
 egy bukaresti fűtő cég.
 Ajánlatokat referenciákkal és fizetési igényekkel: A. Halmovici, Strada Elena Doamna 3. Bukarest 6. — kiüldendők

TÖZSDE

DEVIZÁK	Valutapiac 1928 június 14 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	3160—3165	—	—	49025	3155	1104750	13691	65020	1927
Newyork	163.0—163.5	51905	51905	2544	16325	57340	71065	3375	—
London	800—802	253350	253362	2420	799	279875	346887	16474	48804
Páris	640—645	2039	—	—	64250	225350	279250	13267	39312
Milano	860—864	2730	22950	13380	862	3016	3738	17755	52612
Prága	485—48675	1538	1538	—	185	1699	210562	—	29650
Budapest	2860—2875	9057	9056	—	2870	—	12393	58865	—
Belgrád	—	91350	91326	—	289	—	10925	125075	593750
Bukarest	—	31750	31850	1550	—	—	352	43512	2065
Varsó	—	58750	581750	—	1880	642750	796650	37845	62
Bécs	2305—2310	7300	7302	—	303	80650	—	47478	—
Berlin	3915—3920	12403	12403	—	3910	1370250	16977	80637	—

Száz lej árfolyama. Zürich (uto) 31850, Páris 1550, Budapest 352, Bécs 43512, Prága 2065.

150

lejes

könyvajándék a zsidó tanulóifjuságnak

Az Új Kelet könyvosztálya a vizsgák alkalmából az alábbi páratlanul olcsó zsidó könyvcsoportokat bocsájtja a tanulóifjuság, szülők és tanulók rendelkezésére;

I.

- Gyuri gróf: (Mesék és történetek zsidó gyermekek számára.)
- Kiss József: Yokli (regény).
- Heine: A bacharachi rabbi. Dániel könyve.
- Zengő hárfá (zsidó verseskönyv).
- Kabbalisták és csodatevők. Mivchar Schiré Amenu (héber dalok).
- A Talmud könyvéből. (A hagyomány gyöngyei)

Ennek a csoportnak az ára az eddigi 310 lej helyett 160

II.

- Kabbalisták és csodatevők. Zengő hárfá.
- Gorelik: Cion és a golusz.
- Sch. Alechem: Leégett nemek.
- Graetz Henrik élete és működése.
- Dr. Marton: A zsidó nemzet Erdélyben.
- Paneth: Utazásom a szentföldön.
- Palesztina utmutató.
- Mivchar Schiré Amenu.
- Szokolov: Új zsidó.

A 10 könyv 213 lej bolti ár helyett 90 lejbe kerül (csak az összeg és 10 lej portódij előzetes beküldése mellett).

III.

- Dániel könyve.
- Gyuri gróf.
- Zengő Hárfá.
- Mivchar Schiré Amenu.
- A Talmud könyve.

Ez a csoport 185 lej bolti ár helyett 90 lejbe kerül (csak az összeg és 10 lej előzetes beküldése mellett.)

KÖNYV ÚJDONSÁGOK

SZASZANOV
Végzetes évek

az európai katasztrófa a cári Oroszország háborús külügyminiszterének beállításában. Paleologue nagyszerű naplójának szerkesztője

Ára 408 lei.

Kolumbusz Kristof
igaz kalandja

Irta: **MARIUS ANDRE.**

Ára 198 lei.

Maurice Paleologue
II. Sándor cár tragikus regénye.
Ára 128 lei.

Lucien Murat
hercegné

Nagy Katalin cárnő szerelmi élete.

(A híres cárnő első özintje, leplezetlen életrajza.)

Ára 128 lei.

TOLSZTOJ
legnagyobb szerető regénye

Karenina Anna

ujra kapható. — A kötetes 1060 lapos regény **ára 184 lei.**

Ujra kapható **ERDŐS RENÉE** könyve

A nagy sikoly

(A népszerű író legkeresettebb könyve.) Az első és második kötet **ára összesen 340 lei.**

Marian Harry
Kleopatra szerelmi élete

Egyiptom hírneves királynőjének aki egymásután hódította meg a római birodalom fejeit, első magyar nyelvű életrajza. **Ára 136 lei.**

Mauriac
A mérgekeverő

a lélek poétájának, első magyar nyelvű könyve. A ma regényei sorozat. **Ára izléeses vászonkötésben 231 lei.**

Lehetetlen szabadulni **Wallace** izgató regényének varázsától. Olvassa el

A Poliantha titka

című regényét és ön is megerősíti ezt. **Ára 136 lei.**

A titokzatos banda

Ára 190 lei.

Zola
A pénz

Ára 289 lei.

SHAW
Ember és felsőbbrendű ember.

(Uj kiadás.) **Ára 170 lei.**

Ludwigh Wolf
A játékos

Ára 204 lei.

A legszebb legolcsóbb lelegegánsabb

nyomtatványokat

megrendelheti a

Cartea Românească

nyomdai műintézetnél — Cluj Calea Dorobantilor No 14—16.

Kérjen árajánlatot

179 L. Halló 179 L. vidék! 179 L.

A következő 7 tárgy asszonyok és leányok részére: 1 pár cipő valódi talppal; 1 pár cerna harisnya; 1 pár selyem harisnyatartó; 1 doboz puder; 1 üveg kölnivíz; 1 kis üveg parfüm; 1 tubus ajakpirosító (kivétel nélkül külföldi áru). Szállítunk az egész országba utánvét mellett. Postaköltség 21 lei. — Kijelöljön sürgősen rendelést a következő címre:

Oficiul Orientalului

Strada Lascar Catargiu 16. — București, III.

Asszonyom!

Gondolt-e arra, hogy mi a betegségek kuforrása? **Nem**, mert ellenesetben mindenkéltől legfontosabbnak tartana

Ágy tollát

melyen életének legalább 1/3 részét eltölti,

fertőtlenítés

gőzölés

molytalanítás

felélesztés

és portalanítás végett a

újra új rendszerű gépekkel felszerelt

Toll-megmunkáló gyárnak

Str. Jaslor (Nagyszamos-u.) 14. át. úni.

A megmunkálásnál bárki jelen lehet

Nehány ór. munka után elszeggyezik

00000 00000 00000

Zongorát

bizalommal a **világhírű**

Sternberg

cég oradeai lerakatában vásárolhat. Az összes jobb világ-

márkák raktáron. 5 évi jótállás

részletre is.

Költség miatt leszállított árak.

SZABÓ IMRE

történelmi regénye

Az utolsó máglya

könyvalakban

is megjelenik. — A számozott példány

ára 120 lei.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztá-

lyában, Cluj, Str. Baron L. Pop No. 10.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél **egyszó 5 lej**, vastagabb betűvel **10 lej**. Legkisebb apróhirdetés **50 lej**. Állástkeresőknek **30 százalék kedvezmény**. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja **250 lej**, előfizetőknek **150 lej**.

Butorozott szoba különbejáráttal, azonnal kiadó, Str. Baba Novac 20-a. **625**

Belvárosban kitűnő **kóser házikoszt** kapható, káldásra is. Mózesné, Piata Mihai Viteazul 10.

Elegáns parkettes butorozott szoba P. Unirii, fürdőszobahasználattal, június 15-re kiadó. Cím a kiadóban, **586**

Barzel

fierarie - vasúziel

CLUJ

(Kolozsvár) P. M. Viteazul 13. szám.

Telefon 10-43

üzemképes nyolcas gőzkazán 3 lezer telért eladó, Rothschild, Alsóválo, Szilagy-megye.

Teszler
posztó nagyáruházában

Nagy választék
szövet és bélésárúkbán

Főpostával szemben

4
olcsó ifjúsági
könyv

Tábori Pirooska: A szamos-parti gyilkosság **40**—
Jókai Mór: A laotungi emberkék **25**—
Kosáryné Réz.Lola: A boszorkányvár **25**—
— Az elvarázsolt kastély **40**—

Bármely **viszketegséget** és sümörös bőrbajt a test bármely részén, arcon, fejen, kezen, lábakon is megszüntet **Dr. Biró-féle**

Antrasol pasta

Teljesen ártalmatlan. N. I. a. jón. e. f. ast **1 tégely ára 60 lej.** Postán 3 tégelyt 180 lejért küldünk bérmentve. Főraktár: Dr. Biró gyógyszerár Cluj (Kolozsvár)

Ruha teszi az embert

Ira Gottfried Keller

Az egész társaság szótlanul figyelte az alakot, aki a zene taktusára néhány tánclepet lejtett. Aztán megállott a kör közepén, leterítette a köpenyt, szabó módjára leült és kivette a zsebéből a szabó-mesterséghez szolgáló számszámokat. Kivett egy kabátot, épen olyat, amilyent Strapinski most viselt, gyorsan és ügyesen rávarrt néhány paszományt, szabályszerűen kivasalta hátulát a látszólag forró vasalót meg nedvesített ujjaival kipróbálta. Azután lassan felemelkedett, levette kopott kabátját, felvette a díszruhát, tükröt megnézve megéledett és egyszerre csak pontosan ugyanaz volt, mint a gróf, aki itt ült a díszhelyen menyasszonyával. A zene hirtelen vidám darabot játszott, a szereplő ember megint becsomagolta szerszámaint a régi kabátjába, a csomagot pedig a jelenyoltak feje felett behajította a terem mélyére, mintha jelképezni akarna vele, hogy most már örökké el akar bucsuzni multjától. A büszke világfi pedig elegáns tánclepekben lejtette körül a termet, egyik-másik előtt hódolatot meghajolt, amíg odaért a legyesekhez. Akkor hirtelen megállott a lényelőtt, élesen a szemé közé nézett, úgy állott előtte, mint egy övek, míg ugyanakkor mint egy adott jelre, a zene abbamaradt és kínos csönd állott be.

— Ó, ó, ó — szólt messzire hallható hangon — kezét a szerencsétlen ember felé kitarva, nézzenek ide, itt a sziléziai testvér, a vízipolyák, aki elhúzott a műhelyemből, mert azt hitte, hogy amiért egy kissé rosszul megy az üzlet, már végem is van! Örvendek, hogy ismét itt látatom kedvességemet, vidám környezetben. Goldbachban áll munkában talán?

Kezét nyújtotta a sápadtan üdő grófnak, akinek elfogult mosoly jött az ajkán. Akaratlanul megragadta a föléje nyújtott kezét és komolykodón invitálta a többieket:

— Gyertek barátaim, gyertek, néz-zetek csak a mi kedves szelid szabólegényünk milyen nagy sorba lendült! Itt van az ifjú, aki annyira tetszett a mi családunknak. Emlékszem, bizony a pap leánya is azt mondta egyszer nekem: milyen jóképű, ügyes, segítse van magának.

A seldwylicke erre elősiettek, való-sággal odatolajkoltak Strapinskihez és egykorú mesteréhez, barátságosan megrázták kezét, szegény Strapinski pedig a sok jóindulatu kézfogástól resz ketett minden tagjában.

A zene ismét megéledt, a seldwylicke elvonulóban voltak és egy ka-cagó, jól betanult nőta kíséretében ki-vonultak a teremből, míg a goldbachia-ak, akik között Böhm gyorsan elter-jesztette a nagy újságot, zavartan ös-sze-vissza futkostak, belekeveredtek a seldwylicke közé, úgy, hogy nagy tumultus keletkezett.

Amikor a zavar valamelyest lecsilla-podott, a terem is kiürült, néhányan ott állottak a falak mellett és zavartan sugdolóztak. Néhány fiatal hölgy Nett-kától néhány lépésvire állott és nem tudták elhatározni magukat, közeledje-nek-e a leányhoz, vagy sem. A fiatal pár azonban úgy ült, olyan megköve-sülten a két széken, mint egy egyip-tomi királyi pár, csendben és elha-gyvatva. Akik még bentmaradtak a teremben, szinte érezték a sivatag for-róságát.

Nettka fehér volt, mint a márvány, arcát lassan völegénye felé fordította és oldalról nézett végig rajta.

Strapinski erre felállott és súlyos léptekkel elsietett, szeméit lesütötte, mialatt vastag körmök peregettek le arcán.

Kiment és végignézett a seldwylicke

és a goldbachiak között, akik elépték a lépcsőket. Halott-halványan, mint egy kísértet, aki végigvonul a vásáron. Az emberek bizonyos félelemmel adtak helyet neki. Némán kerítették el, nem nevettek, nem mondtakk gúnyos, vagy kemény szavakat utána. Azután kilutott az udvarra és lassan elhaladt az utrakész szánok és lovak sorai kö-zött és félig önfelédten gondolt arra, hogy többet nem fog visszatérni Gold-bach uccáira. Seldwyla országutjára ment ugyanarra az útra, ahonnan né-hány hónappal ezelőtt ide vándorolt. Nemsokára az erdő homálya elnyelte a födétlen fejű embert. Strapinski ugyanis lengyel kucsmáját otthagyta a táncterem ablakmélyedésében, a kesztyűkkel együtt. Leesett fejével és lágyos kezekkel haladt előre, a hideg levegő kissé lefrissítette zavaros gon-dolatait és lassankint magára kezdett eszmélni. Első érzése, ami teljes hatá-rozottsággal alakult ki benne, a rop-pant szegény volt, amit az elmúlt nap-ok eseményei fölött érzett. Rangos, tekintélyes embernek adta ki magát és ime jött a veszedelem egy véletlen képében és kiderült infámis turpissá-ga. De alig gondolta végig ezt az ér-zést, már is eszébe ötlött, ő istenem, olvégre velem is igazságtalanság tör-tént. Hiszen amíg be nem vonult ebbe a városba, soha semmi rosszat el nem követett. Gondolatban visszament gyermekkoráig s nem tudott találni em-lékeiben egyetlen olyan cselekedetet, aminek gonosz indító okai lettek volna. Soha nem hazudott, soha senkit szán-dékosan megtevészteti nem akart, so-ha senkire rosszat nem mondtat, min-dig őszinte volt és egyenes. Ime, szél-hámos lett belőle, akaratán kívül, nem is ő, hanem a környezete okozta mind-azt, ami most bekövetkezett. A világ ostobasága — szólván reáruhant egy örözetlen és védtelen pillanatában. Mint egy gyermek úgy érezte magát, akit egy másik rosszszelű kölyök rábeszél, hogy lonja el a kehelyt az oltárról. Gyűlölte és megvetette önma-gát, de egyuttal meserül könnyeket ej-tett szerencsétlen tévelygése fölött.

Amikor egy erkölestelen művész könnyelmű munkával és üres szem-fényvesztéssel divatba hozza magát és ellopja az érdemesek elől a kenyeret, vagy ha egy szédelő, aki nagy keres-kedelmi nyevét örökölt, vagy kirá-vaszkodott magának és felkiismeret-lenségével ezeket károsított meg, akkor ezek nem sirnak, nem panaszo-lják befelé bűneiket, hanem továbbra is jól élnek és eszténki el-el-szórakoz-nak vidám társaságban.

A szabólegény azonban keserű köny-nyeket ejtett önmaga fölött különösen, amikor gondolatai oda révedeztek az elhagyatott menyasszonyhoz. Szeret-tett volna szegényben elsüllyedni. A boldogtalanság és a megalázottság ér-zete világosan mutatta előtte az el-vesztett boldogságot és a bizonytalan-ság szerelmes fiatalemberből ime el-hagyatott szerelmes lett. Kinyújtotta karjait a hidegen fénylő csillagok felé és inkább csak támoelvogva sietett az uton meg-pegállt, fejét csóválta, amik-or hirtelen piros fényt látott a hóban és ezzel egyidejűleg csengetyűszo és kacagás hangzott fel. A seldwylicke voltak, akik fátyla világítás mellett utaztak hazafelé. Az első lovak már elérték, ekkor felocsudott, leugrott az uttest széléről és az erdő bokrai kö-zött elrejtőzött. A bolondos mesét el-vonult végül a sötét távolban, anélkül, hogy valaki is észrevette volna a me-gkülöt. Ő azonban, miután egy ideig mozdulatlanul figyelt, a hidegtől és a nemrég elfogyasztott tízkes italok-tól és a saját ostobaságától legyűrve, akaratlanul kinyújtózkodott. Elaludt a

hóban, közben hirtelen széllel keletke-zett kelet felől.

Az alatt pedig Nettka felkelt magá-nyos léteséről. Elvonuló szerelmese után nézett egy ideig, azután egy óránál is tovább mozdulatlanul ült egy helyen, majd felállott és odament az ajtóhoz. Két barátja közeledett hoz-zá gyanús vigasztos szavakkal. Nett-ka megkérte őket, adják oda köpe-nyét, kendőjét és kalapját, amelyekbe azután néman beburkolódzott, szeméit pedig zöld fátyolával szártotta. Azóban, minthogy az ember sírás közben rendszerint orrát is fújni szok-ta, kénytelen volt zsebkendőjét hasz-nálni. Alaposan befújta magát, mire büszkén és haragosan körülnézett. Megpillantotta Melchior Böhm urat, aki barátságosan, alázatosan és mo-solygósan közeledett feléje és meg-megvárta neki, hogy immár legfőbb ideje, hogy haza kísérelje az apai ház-hoz.

Anélkül, hogy feleletre is méltatta volna, szilárd lépésekkel sietett az ud-varra, ahol türelmetlen, jól megabra-kolt lovak állottak az utolsó ottmaradt szán előtt. Nettka gyorsan helyen fog-lalt benne, megfogta a gyeplőt, ostort ragadott és mialatt Böhm boldog-szaporán a kocsis számára aprópénzt ke-resezt, a lovak közé csapott és galopp-ban kihajtatott az országútra. Nem ment az otthon felé, hanem a seldwyli utra sietett. Már ekkor a látóhatárról a könnyű alkalmatosság, amikor Böhm ur magára eszmélt. Kifutott a Gold-bach felé vezető útra, ho-hó! kiáltá-sokkal akarta megállítani a leány szánját, azonban látta, hogy reményte-lenül kiabál, mire saját szánján igye-kezett utána.

Nem lehet tudni, Nettka miért indult el a seldwyli uton. Véletlenség volt-e, vagy szándékosság, mondom, ezt nem lehetett kideríteni. Csak annyit lehetett megállapítani, hogy Strapinski kucsmája és kesztyűi, amelyek ottma-radtak az ablakmélyedésben, most ott heverték a Fortunához címzett számban Nettka mellett. Senki nem vette észre, hogy e tárgyakat, milyen kör-ülmények között vette magához, ma-ga sem tudta: Mintha álmában történt volna az egész. Nem is tudta e pillá-natban, vajon a kucsmá és kesztyű ott hever-e melléte. Azután többször egy más után morzsolta maga elé:

— Még két szót akarok beszélni ve-le, legalább két szót!

Ez a tény mégis azt igazolta, hogy a tízes lovakat nem a véletlen irá-nyította. Különös volt az is, hogy amik-or Fortunához címzett szán bejutott az erdei útra, amelybe most bevilági-tott a teli hold, Nettka mérsékelte a lovak tempóját, meghuzta a gyeplőt, úgy, hogy a lovak csak lépésben tár-colhattak, míg a bájos kocsis szomorú, de azért éles nézésű szeméit rámeresz-tette az útra, jobbra-balra nézett és nem hagyott figyelmen kívül egyetlen tárgyat sem.

Pedig lelke ugyanakkor mélységes, nehéz, boldogtalan elmélyülésben volt. Mit jelent a boldogság, mit jelent az élet! Mik vagyunk mi magunk, amikor egy nevétséges bűjnapi hazugság bol-doggá vagy boldogtalanná tehet! Mi-ért van az, hogy az ember valakihez meleg vonzódást érez és a végén bünhődnie kell. Borzasztó bünhődés! Szé-gyén és reménytelenség ára ennek a hajlamosságának. Ki az, aki elhibék kiüldi a fantomokat, amelyek sorsunkba avatkoznak romboló módon, mialatt az egész hazugság, mint farka szappan buborék pattan száján?

Ilyen és hasonló, inkább álmódott semmint elgondolt kérdések rajzótták körül Nettka lelkét, amikor szeméi hirtelen odatapadtak egy sötét tárgy-ra, amely ott-feküdt az út szélén a

Mindenkinek

érdeke, hogy olcsó harisnya-áruknakról meggyőződjön!

Garantált tartós főharisnya Lei 79.-
Hibamentes tartós selyemharisnya 79.-
Cérna főharisnya — 110.-
Fildeko cérnharisnya — 110.-
Selyemfényű musli harisnya — 140.-
Női glasszékeztűk — 210.-
Szarvasbőr keztűk, fehér és sárga szímben — 28.-

Valamint férfi harisnyák, női és férfi cérnakeztűk melyek leszállított árakban

Kötött női kockatűk gyönyörű színekben 1200 — leltől feljebb.

Helios Aruház, Főter 7.

Videki megrendeléseket posta- vagy ok-mánybélyeg beküldése ellenében is eszközünk

hold által megvilágított havon. A ki-terült Wenzel volt, akinek sötét haj-zata összevegyült a fák árnyaival, míg keskeny teste ott látszott a hold fényében.

Nettka ösztönösen megállította a lo-vakat, mire az erdő fölött mélységes csönd áradt. Mereven nézett a sötét testre, közben lekötötte a gyeplőt, le-szállott, megsimogatta a lovakat és lassan szó nélkül közeledett az út mel-lett elterült test felé.

Igen, ő volt. Kabátjának sötétzöld bársonya az esti havon is szépen és nemesen vette ki magát. A karcu test és az arányos testrészek ebben az elegáns ruhában, még így a meg-merevedés pillanataiban is, az eme-rültség övénye szelén milyen pompá-san vette ki magát! Hiába: ruha teszi az embert!

Amikor a szép magányos nő leha-jolt feléje és felismerte már látta a ve-szedelmet is, amelyben az ifjú élete forgott és tartott tőle, hogy kedvese talán már meg is fagyott. Megragadta az egyik kezét, amely hideg volt és érzéketlennek bészgett. Mindenről meg feledkezve, felrázta és fülebe sugla keresztvevett:

— Venczel, Venczel, Venczel!

Hiába. Nem mozdult, hanem gyön-gén és szomorúan lélegzett. Erre végtesimította az arcát és nagy zava-rában meglökte az elkékült orr he-gyét. Majd havat vett a kezébe, ezzel megdörzsölte az ifju orrát, arcát és ke-zét, amíg a holdgotalan ember vala-melyest magához tért, felébredt és las-san fel is kelt.

Körülnézett és maga előtt látta mor-mentőjét. Nettka visszahajította zöld fátyolát, Venczel minden vonásában felismerte kedvese fehér, szép arcát és egészen megdöbbsent, amikor nagy fekete szeméi közé nézett.

Leborult előtte, megcsókolta ruhájá-nak szegélyét és így kiáltott:

— Bocsáss meg nekem! Bocsáss meg nekem!

— Gyere idegen ember! — mon-dotta a nő elnyomott, reszkető hang-ján. Beszélni fogok veled és el foglak vinni.

Intett neki, hogy szálljon a szánba, amit az ifju szófogadóan teljesített. Odaadta neki kucsmáját és kesztyűt, ugyanolyan önkénytelenül, mint ahogy magához vette, megragadta a gyeplőt és az ostort, azután tovább hajtott.

Az erdő tulsó oldalán, nem messze az uttól, egy parasztház állott. Egy asszony lakott benne, akinek az ura nem régen meghalt. Nettka kereszt-anya volt az asszony gyermekének a tanácsos ur pedig földesura volt az asszonynak. Nem régen ott is volt ná-luk, hogy üdvözölje Nettkát és hogy tanácsot kérjen. Természetesen ebben az órában még nem tudhatta, milyen szomorú változások történtek.

Nettka ideutazott ebbe az udvarba. A kis ablakokból fény szűrődött, mert a pornő még ébren volt és dolgozott, míg gyermeke és háza népe már alud-tak.

(Folyt. köv.)